

Tillsynsplan för granskningen av kommunernas ansvar enligt LSO samt LBE

Inriktande tillsynsplan för åren 2026–2028 för Myndigheten för civilt försvars tillsyn av kommunernas ansvar enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) samt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

Bakgrund

Myndigheten för civilt försvar är enligt LSO 5 kap 1 a § ansvarig tillsynsmyndighet över kommunernas skyldigheter enligt LSO samt enligt LBE 23 a § också tillsynsmyndighet över kommunernas skyldigheter enligt LBE.

Myndighetens avsikt är att bedriva en effektiv och enhetlig tillsyn i hela landet.

Förhållningssätt

Myndigheten för civilt försvars granskning bidrar till samhällets och medborgarens säkerhet genom att följa upp, stödja och utveckla kommunernas arbete där regelefterlevnad är grunden. För att få god effekt av arbetet har myndigheten följande förhållningssätt:

- Myndigheten för civilt försvar har en lägesbild av kommunernas arbete och resultat.
- Myndigheten för civilt försvar tolkar regelverkets intentioner, tar ställning och tydliggör.
- Myndigheten för civilt försvar har en medveten kommunikering om tillsynen.
- Tillsynen är lärande och transparent.

Tillsynsärenden inriktas mot de områden där det anses utgöra ett effektivt verktyg för att, där behov finns, uppnå en positiv förändring av kommunernas verksamhet. Tillsynen kan också genomföras för att bidra till en nationell lägesbild utan att en bedömning om behov har gjorts på förhand.

Datum
2026-01-16

Ärendenummer
MSB 2025-17572

Myndigheten för civilt försvars granskning

Granskning av kommunernas ansvar enligt LSO och LBE sker på flera sätt. Syftet med valda arbetssätt är att granskningen ska få positiv effekt på lagefterlevnad, samt för att skapa en nationell lägesbild. Själva granskningen ska inte medföra mer arbete för kommunen än nödvändigt.

Övergripande och förenklad granskning

Myndigheten för civilt försvar utför en löpande årlig analys och granskning av samtliga kommuners inrapporterade uppgifter i årsuppföljningarna, data från händelserapporter samt nätverksanalyser. I denna granskning görs bland annat jämförelser för att indikera resultat och likvärdighet, men uppgifterna ligger också till grund för urval av kommuner för tillsyn. Återkoppling om resultat, inrapporterade uppgifter och eventuella indikatorer, sker inom olika områden regelbundet till alla kommuner men minst en gång varje år per kommun/räddningstjänst. Syftet med återkopplingen är dels att bidra med underlag för samtal och insikt i kommunerna, och dels ett sätt att lyfta betydelsen av att rätt uppgifter rapporteras. En del av uppgifterna publiceras även på myndighetens webbplats¹.

En förenklad granskning av en utpekad kommun kan ske med anledning av annan information som kommit till myndigheten. Detta sker alltid i dialog med kommunen och kan resultera i till ett yttrande från myndigheten.

Tillsynsärenden

Myndigheten för civilt försvar kan starta ett tillsynsärende riktat mot en utpekad kommun, inom ett definierat regelområde. Urvalet baseras dels på indikatorer som utarbetas i det underlag som finns för den övergripande granskningen, alternativt som en fortsättning av en förenklad granskning som gjorts med anledning av annan information som kommit till myndigheten. Utöver det riskbaserade urvalet för tillsyn startar myndigheten tillsyn inom vissa utpekade områden, tematillsyner, med anledning av ett bedömt behov utan indikation på en brist. Myndigheten prövar behovet av tillsyn i varje enskilt fall. Tillsynen genererar ett yttrande från Myndigheten för civilt försvar med en bedömning.

En eventuell brist hos kommunen kan leda till ett föreläggande om att vidta åtgärder, alternativt ett beslut om uppföljning av pågående åtgärder. Tillsynen avslutas först när bristen bedöms åtgärdad.

---

¹ <https://www.mcf.se/tillsynkommuner/>

Datum
2026-01-16

Ärendenummer
MSB 2025-17572

Planering av tillsyn 2026–2028

Nedan redovisas de områden Myndigheten för civilt försvar kommer att lägga särskild vikt vid de kommande tre åren. Motiv redovisas i efterföljande stycke.

Tillsyns- område	Planering 2026	Planering 2027–2028
LBE		
Tillstånd och tillsyn av explosiva varor <i>LBE 17, 18, 19, 19a-d, 20, 20a, 21, 21a, 24a, 25 samt 26 §§. FBE 14, 14a, 17§, 22a, 24f §§ samt tillämpliga föreskrifter inom regelverket.</i>	Initiera tillsynsärenden över kommunernas myndighetsutövning utifrån regelverket för LBE, med fokus på explosiva varor inom områdena civila sprängämnen och flyttbara förråd.	Fortsatt tillsyn av kommunernas myndighetsutövning med fokus på explosiva varor inom områdena civila sprängämnen och flyttbara förråd. En breddning med ytterligare något område inom explosiva varor, till exempel ammunitionsförsäljning, fyrverkerier eller större industrier.
Planering och utförande av tillsyn av brandfarliga varor. <i>LBE 21 § m fl</i>		Utöver fortsatt arbete med valda områden för explosiva varor, även initiera tillsyn inom området planering och utförande av tillsyn för brandfarliga varor senare i planeringsperioden.
LSO		
Kommunens förebyggande insatser <i>LSO 5 kap 1 § samt 3 kap 1 och 2 §§</i>	Följa upp redovisade resultat i årsuppföljning samt vid behov initiera enstaka tillsynsärenden avseende kommunens ansvar för tillsyn av enskild.	Fortsätta kvantitativ övergripande granskning av området tillsyn av enskild. Initiera tillsynsärenden med fokus på kommunens arbetssätt och övriga förebyggande åtgärder som exempelvis rådgivning och information
Kommunens förebyggande insatser <i>LSO 3 kap 4 §</i>	Utifrån redovisade resultat i årsuppföljning initiera enstaka tillsynsärenden avseende kommunens ansvar för sotning/rengöring och brandskyddskontroll.	Fortsätta kvantitativ övergripande granskning av resultat i årsuppföljning. Granska kommunernas föreskrifter för rengöring samt fristuppfyllnad gällande rengöring.
Förmåga att genomföra räddningsinsats	Fortsätta skapa en nationell lägesbild som påvisar kommande behov av tillsyn och andra åtgärder.	Genomföra tillsynsärenden utifrån behov identifierade i nationell lägesbild.

Datum
2026-01-16

Ärendenummer
MSB 2025-17572

<i>LSO 1 kap 3 § m fl</i>	Inleda enstaka tillsynsärenden baserad på annan information.	
Ledning av räddningsinsats <i>LSO 3 kap 16 § m fl</i>	Uppföljning av kapacitet och förmåga till övergripande ledning i enlighet med de förelägganden som utfärdats inom området.	Vid behov fortsätta följa upp övergripande ledning, påbörja tillsyn av förmåga till insatsledning och uppgiftsledning.
Plan för räddningsinsatser <i>FSO 3 kap 6 §</i>	Initiera tillsynsärenden med anledning av inrapporterade uppgifter i årsuppföljningen.	
Oljeskadeskydd <i>LSO 1 kap 3 §</i>	Granska utvalda kommuners förmåga till räddningstjänst vid oljepåslag, med fokus på planering.	Fortsätta granska fler kommuners förmåga inom området.
Naturolyckor <i>LSO 1 kap 3 § m fl</i>	Granska utvalda kommuners förmåga att hantera naturolyckor, med fokus på planering, utifrån behov som ges genom nationella karteringar och riskbedömningar.	Fortsätta granska fler kommuners förmåga inom området.
Olycksundersökning <i>LSO 3 kap 10 § m fl</i>	Övergripande nationell granskning av inskickade olycksundersökningar samt analys av svar i årsuppföljning och återkoppling till kommun.	Utifrån inskickade olycksundersökningar till myndigheten initiera tillsyn där genomförda undersökningar är bristfälliga eller avsaknad av genomförande kan indikeras.
Räddningstjänst under höjd beredskap <i>LSO 8 kap</i>	Inleda tillsyn på utvalda organisationer med avseende på grundläggande förutsättningar och planering.	Fortsatt tillsyn på fler utvalda organisationer med avseende på grundläggande förutsättningar och planering

Datum
2026-01-16

Ärendenummer
MSB 2025-17572

Motiv till valda satsningar för perioden 2026–2028

Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Explosiva varor

För tillsyn över kommunernas arbete inom LBE görs valen utifrån bakgrunden till de senaste ändringarna i regelverket. Myndigheten för civilt försvar har fått tillsynsuppgiften över kommunernas myndighetsutövning och ett syfte bland andra är att det ska bidra till minskat obehörigt förfarande av sprängmedel i samhället. Därför fokuserar tillsynen initialt på kommunens myndighetsutövning gällande explosiva varor, inom områdena civila sprängämnen och flyttbara förråd.

Över tid breddas tillsynen över kommunerna med ytterligare områden, till exempel ammunitionsförsäljning, fyrverkerier, större industrier eller andra områden där tillsyn bedöms kunna ge effekt.

Brandfarlig vara

Senare i planeringsperioden inkluderas granskning av kommunernas myndighetsutövning för brandfarliga varor utifrån regelverket för LBE med fokus på planering och genomförande av tillsyn.

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Brand och olycksförebyggande arbete

Myndighetens granskning av kommunernas arbete inom området tillsyn av enskild har tidigare år haft fokus på kommunernas omfattning, och implementering av föreskrifter². Myndigheten har ett antal pågående tillsyner på området och omfattningen av kommunernas verksamhet på nationell nivå har ökat. Behovet att initiera nya tillsyner enbart på grund av omfattning av kommunens tillsynsverksamhet har därför minskat. Endast ett fåtal tillsyner med tidigare urvalsgrund kommer att startas upp under 2026. För att uppnå avsedd effekt inom området avser myndigheten att på sikt fokusera mer på arbetssätt, planering och kvalitet i kommunernas tillsynsverksamhet samt inkludera kommunens ansvar för rådgivning och information.

För området som berör kommunens ansvar för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll så har myndigheten från och med 2026 ett ökat fokus på

---

² MSBFS 2021:8

Datum
2026-01-16

Ärendenummer
MSB 2025-17572

rengöring med anledning av att den kan antas ha större brandförebyggande effekt än brandskyddskontrollen. En ny handbok på området ger vägledning och stöd till kommunerna och implementeringen behöver följas upp. I uppföljningen ingår att ändamålsenliga kommunala föreskrifter för rengöring behöver vara beslutade. En översyn av indikatorer för tillsyn sker under 2026 och får effekt för tillsynsurval från och med 2027.

Olycksundersökning

Syftet med kravet på olycksundersökningar efter räddningsinsats är att stärka samhällets lärande från olyckor och att systematiskt förbättra den förebyggande verksamheten och räddningstjänsten. Myndigheten för civilt försvar gör bedömningen att lärandet från olyckor varierar mellan kommuner i landet. Granskningen inriktas inledningsvis på nationella jämförelser av omfattningen av genomförda undersökningar och resultatet återkopplas till kommunerna. Senare i planeringsperioden inleds tillsyn med fokus på kommuner där tillräckliga undersökningar inte genomförs eller där kvaliteten på genomförda undersökningar kan indikera en brist. Även förmågan att lära från olyckorna, d.v.s. att återföra lärdomar från olycksundersökningarna in i verksamheten, kan granskas och detta kan också vara aktuellt i samband med tillsyner inom andra områden.

Förmåga till räddningsinsats

Myndigheten för civilt försvar fortsätter att utveckla verktyg och indikatorer för granskningen och tillsyn av kommunernas förmåga till räddningsinsats. Inom området kommer det ofta information till myndigheten som medför att utpekade kommuners förmåga till räddningsinsats behöver granskas, i första hand genom en förenklad granskning men det finns även kapacitet hos myndigheten att inleda mer omfattande tillsyner. Under 2026 inleds tillsyn på området primärt med anledning av information som kommer till myndigheten. Under perioden 2027–2028 beräknas framtagna verktyg bidra till ett större urval för tillsyn.

Myndigheten utfärdade under åren 2024–2025 nio förelägganden till landets ledningssystem om att vidta åtgärder för att öka kapaciteten till övergripande ledning. Ledningssystemen håller på att vidta åtgärder, och myndigheten fokuserar på att följa och stödja dessa processer tills att rättelse uppnåtts. Nästa granskning inom området gäller kommunernas förmåga till ledning av insats och förmåga till uppgiftsledning, ett arbete som planeras att inledas under 2027.

Olyckor och samhällsstörningar orsakade av naturhändelser kan få stora konsekvenser. På grund av klimatförändringarna och samhällets sårbarhet bedöms olika naturhändelser kunna inträffa oftare, bli mer omfattande och få allt större konsekvenser. Med naturhändelser menas exempelvis ras, skred, storm,

Datum
2026-01-16

Ärendenummer
MSB 2025-17572

värmebölja, översvämning, skyfall, skogs- och gräsbrand. Samhället förväntas ha en beredskap för denna typ av olyckor där räddningstjänsternas insatser är en del. Granskning inom händelsetypen kommer inledningsvis att beröra olyckor orsakade av ras, skred och översvämningar och ett urval av kommuner görs bland annat där översvämningsrisken identifierats enligt översvämningsförordningen. Vidare avgränsas arbetet initialt till kommunens planering för räddningstjänstinsatser, men kan även beröra kommunernas förebyggande arbete.

Risken för ett större oljepåslag längst den svenska kusten har ökat senare år och erfarenheter från det senaste oljeutsläppet i Blekinge ger att det finns ett behov av att granska kommunernas planering och förmåga för att bedriva räddningsinsatser vid ett oljeutsläpp. Myndigheten avser att börja granska planeringen för detta hos några utvalda kommuner under 2026.

Räddningstjänst under höjd beredskap

Sammantaget görs bedömningen att myndighetens generella granskning av förmåga till räddningsinsats påverkar kommunerna i en positiv riktning som medför ökad förmåga även under höjd beredskap. Utöver detta planeras tillsyn av några utvalda kommuner för att granska planering och grundläggande förutsättningar för räddningstjänst under höjd beredskap.